

Státní okresní archiv Cheb

Archiv obce Mostov

1940

Inventář

EL NAD č.: 1120
AP č.: 1539

Mgr. Ladislava Součková

Cheb 2012

Obsah

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6
Přílohy:	
Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	7
Inventární seznam	8

I. Vývoj původce archivního fondu

Obec Mostov leží necelých 10 kilometrů severovýchodně od Chebu, na pravém břehu řeky Ohře.

První písemná zmínka o Mostovu pochází z roku 1353, kdy byl v držení rodu Zoswitzerů.¹ Nedlouho poté ves připojili ke svým lénům Leuchtenbergové. Zřejmě již v 15. století byla v místě postavena tvrz. V 16. století Mostov vlastnili Šlikové, poté se majitelé panství v rychlém sledu střídali. V 17. století se v obci začal budovat zámek, který je v roce 1757 v Tereziánském katastru popisován jako menší panský dům. V roce 1796 byl mostovský statek rozprodán místním poddaným, ti ho však již roku 1815 přenechali Brusterům, od nichž ho odkoupili Rummerskirchenové. V polovině 19. století byla ves v držení chebského měšťanského rodu Kommersů. V roce 1886 od nich panství kupuje velkopřemyslník baron Jiří Haas z Hasenfelsu, jehož potomci panství drželi až do roku 1942.²

Organizaci místní samosprávy předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Zákon o prozatímním obecním zřízení č. 170 ř. z. ze dne 17. března 1849 (tzv. Stadionovo prozatímní zřízení) zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí. Ke zvolení prvních zastupitelských sborů došlo po vydání volební instrukce ze dne 8. dubna 1850. V každé obci byly zřízeny dva orgány – na tři roky volený obecní výbor a obecní představenstvo. V roce 1862 vydán rámcový říšský obecní zákoník, který měl v některých svých ustanoveních přímou platnost, zatímco jiné jeho předpisy byly realizovatelné po vydání zemských prováděcích zákonů. V roce 1864 vešlo v platnost obecní zřízení a volební řád pro Moravu a Čechy, které se vztahovalo na všechny obce s výjimkou statutárních měst a v mnohém navazovalo na Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Mostov se v roce 1850 stal samostatnou obcí, která spadala pod politický i soudní okres v Chebu. V Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen z roku 1893 se uvádí, že v obci žilo celkem 324 obyvatel v 57 domech a náležela k ní osada Dobroše. V té době zde byl poštovní úřad, pivovar, mlýn a k zámku také patřil poplužní dvůr. Mostovští byli přifařeni ke Kynšperku nad Ohří. V roce 1913 byl počet obyvatel 328 a jejich počet v dalších letech klesal. Protože se v archivním fondu dochovala pouze jedna účetní kniha – Rozpočet obce

¹ Hradý, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. IV. díl. Západní Čechy. Nakladatelství Svoboda, Praha 1985, s. 217

² ÚLOVEC, Jiří: Hradý, zámky a tvrze na Chebsku. Chebské muzeum, 1998, s. 141.

z roku 1940, nebylo možné zjistit více informací o chodu místní samosprávy. Jako tehdejší starosta je v ní podepsán Georg Hermann.

Po vzniku ČSR vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení č. 75/1919 Sb. zákon o řádu volení v obcích a č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení. Podle novely stálo v čele obce obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které si ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938-1945 vstoupil v platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů navazující na prvorepublikové okresní úřady. Mostov spadl pod pravomoc Landrátu v Chebu. Na základě vládního nařízení č. 4 ze dne 5. května 1945 místní obecní úřad zanikl a správu nad obcí převzala dočasně ustavená MSK.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kde a v jakých prostorách měl původce dokumenty uloženy, se nepodařilo zjistit.

V roce 2003 byla delimitována ze SOA v Plzni 1 úřední kniha z roku 1940, která byla zaslána ze SOA Litoměřice bez průvodního dopisu, o rozsahu 0,01 bm. Dokument byl zapsán do přírůstkové knihy dne 9. 10. 2003 pod číslem přírůstku 89/2003.

Ve fondu se nedochovaly žádné písemné instrukce o způsobu vedení a ukládání spisů.

Vzhledem k torzovitému množství dochovaných materiálů je zřejmé, že před převzetím do archivu došlo ke ztrátám a zničení části dokumentů.

Nepodařilo se zjistit, zda se archiválie původce nenacházejí v jiných archivech nebo archivních fondech.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu je vymezen rokem 1940. Protože se dochovala pouze 1 úřední kniha, můžeme jej označit jako torzovitý.

Během inventárního zpracování nebyl vyskartován žádný materiál ani nebyly provedeny žádné vnitřní přesuny.

Počet evidenčních jednotek, rozsah fondu a časový rozsah fondu zůstal beze změny.

Vzhledem k absenci písemných instrukcí o způsobu a vedení spisů, byl archivní fond uspořádán s přihlédnutím k umělému schématu – Metodickému návodu na pořádání a inventarizaci fondů Archiv obce, který vydala Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000.

Fyzický stav archiválie je dobrý a nevyžaduje akutní restaurátorský zásah. Kniha je psána německým jazykem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Badatelské využití torzovitého archivního fondu Archiv obce Mostov je jen velice omezené. Jediným dochovaným dokumentem je účetní kniha – Rozpočet obce z roku 1940, která je zdrojem informací o hospodaření obce v tomto roce.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond uspořádala, inventární seznam a úvod sestavila v měsíci lednu 2011 Ladislava Součková ve Státním okresním archivu Cheb.

Cheb, 12. 12. 2012

Mgr. Ladislava Součková

Seznam použitých pramenů a literatury

Amtliches Gemeindeverzeichnis für das Deutsche Reich. Teil II: Sudetendeutsche Gebiete und Memelland, Verlag für Sozialpolitik, Wirtschaft und Statistik, Paul Schmidt, Berlin, 1939.

Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis archidioeceseos Pragensis pro anno Domini MCMXXXVIII. Praeae, 1938.

Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis archidioeceseos Pragenae pro anno Domini MDCCCXCIII. Praeae, 1893.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka - JANÁK, Jan - DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátku státu po současnost*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2005.

Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. IV. díl. Západní Čechy. Nakladatelství Svoboda, Praha 1985.

KOTYŠKA, Václav. *Úplný místopisný slovník Království českého*. Bursík & Kohout, Praha, 1895.

ORTH, Jan - SLÁDEK, František: *Topograficko-statistický slovník Čech čili podrobný popis měst, městysů, vesnic, pak zámků, dvorů, továren, mlýnů, hutí a podobných o samotě ležících stavení, jakož i všech zpustlých hradů a zaniklých osad Království českého*. I. L. Kober, Praha, 1870.

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Albert & Hanselik, Haida, s. d.

Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. K. k. Staathalterei, Prag, 1893.

Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. K. k. Staathalterei, Prag, 1913.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich. Kaiserl.-königl. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1849.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Federální statistický úřad, Praha, 1978.

Seznam obcí a okresů Republiky Česko-slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku, Státní úřad statistický, Praha, 1938.

SCHREINER, Lorenz. *Heimatkreis Eger*. Egerer Landtag, Amberg, 1987.

SCHWARZ, F.: *Výklad zákona obecního: zřízení obecní a řád volení v obcích*. Praha, 1898.

ÚLOVEC, Jiří: *Hrady, zámky a tvrze na Chebsku*. Chebské muzeum, 1998.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreichen Böhmen. Prag, 1861.

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
MSK	místní správní komise
MV	Ministerstvo vnitra
ř. z.	říšský zákoník
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm.
------------	-------	------------------	----------------

I. Knihy

Účetní knihy

1	Rozpočet obce	1940	ukn 1
---	---------------	------	-------

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Mostov
Značka archivní pomůcky:	AO Mostov
Časový rozsah:	1940
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,01 (úřední knihy - 0,01)
Stav ke dni:	121. 12. 2012
Zpracovatel(é) archivního souboru:	Mgr. Ladislava Součková
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	Mgr. Ladislava Součková
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	5
Schválil:	Mgr. Karel Halla dne 12. 12. 2012 - č.j. SOAP/020 - 0736/2012